

50% מן השוכטים המחוזיים הערביים במדינה פורשים:

מכני שהם מהווים אפס אחוז בבית-המישפט העליון

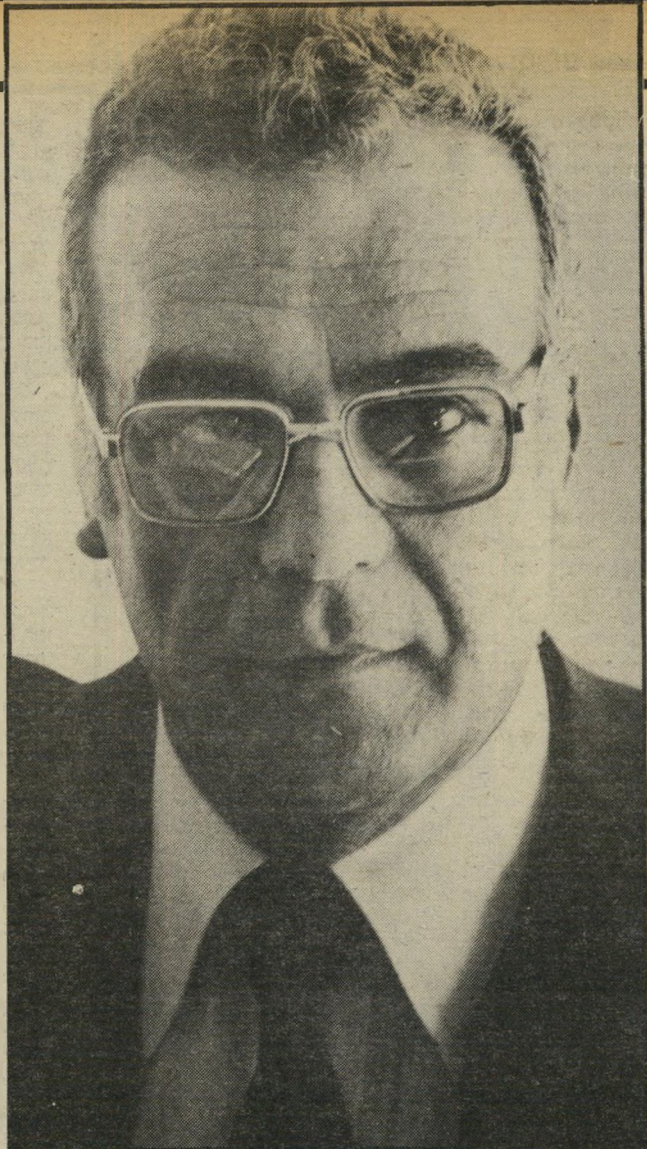
טטיירת לחי

לשופט

בנתניה. מאחר שמישפחתו ידועה וקשריו רבים, התפרנס בכבוד כעורך-דין. כאשר מונה כשופט, העדיף לוותר מבחינה כלכלית על חלק גדול מהכנסתו, כדי להיות שופט. הוא מגיע לבית-המישפט כל בוקר בשעה מוקדמת, במכונית הסובארו הלבנה שלו. כשהוא לבוש בחליפה מהודרת ועונד עניבה אלגנטית. הוא מעולם לא הרים את קולו בבית-המישפט, וגם מול עורכי-הדין הטרי-חניים במיוחד, הוא שומר על הירך סבלני. מאחר שהוא מעדיף את הקפה השחור האמיתי, כפי שמכנה אותו אשתו, היה נוהג להביא איתו לבית-המישפט טרמוס של קפה תורכי. ולכבד בו את עורכי-הדין או השופטים המבקרים אותו בהפסקות.

גם בגלל טעמים לאומיים. בשנה האחרונה התפנו כמה מקומות בבית-המישפט העליון, ומונו כמה שופטים חדשים, אולם שופט ערבי לא מונה. עדיין נותר מקום אחד בלתי-מאויש בבית-המישפט העליון, המונה כיום 11 שופטים. במקום 12 לפי התקן. את המקום הפנוי ממלאים מדי פעם

בגין, שהוא עצמו מישפטן, ידע להעריך נכונה את חשיבות ייצוגם של מייעוטים בבית המשפט, והוא לא זנח את הנושא. בסוף 1977, כאשר היה כבר ראש-משלה, ביקש משרה-המישפטים, שמואל תמיר, שמונה אז לתפקידו, לבקש מוועדת המינויים לשופטים, כי תעניין באפשרות מינויו של השופט

שופט האג'יחיא הוא הגיב במהירות

השופט יוסף האג'יחיא, השופט הערבי היחיד בבית-המישפט המחוזי בתל-אביב, עומד לפרוש כימים אלה. את גבו של השופט הסבלני והחייכן שברו המינויים האחרונים למשרות של סגני-נשיא

השופט האג'יחיא עומד לפרוש מפני שלא מונה לעליון

זאב סגל, הוא כעצם הנימוק האמיתי, המקנן בליבם של ישראלים רבים. "בידי בית-המישפט העליון הסמכויות להכריע בעניינים הרגישים ביותר של הכיטחון... ועם כל הכבוד, בהיותנו לאחר הכל מדינה יהודית, קשה לי לתאר שופט ערבי המפרש את חוקי המדינה לאור הכרות-העצמאות", כתב סגל בזמנו במעריב. כלשוף-הרחוב אפשר לעשות על דבריו פאראפראזה ולאמר, "לערכים יש 25 מדינות, שימנו להם את השופטים שלהם שם".

נותר מקום פנוי

מי שהעלה את הנושא, הראשוני מנה, על שולחן הכנסת, היה דווקא מנחם בגין, בשנת 1976, כאשר היה עדיין חבר-כנסת. הוא נימק זאת בכך שהדבר יתן לאוכלוסיה הערבית יתר תחושה של שוויון-זכויות. ענה לו מי שהיה אז יועץ-ראשי הממשלה, שמואל טולדאנו. הוא לא ייחס חשיבות מיוחדת לייצוג ערבי בבית-המישפט העליון. לדבריו היתה חשיבות רבה יותר למינויים של שופטים ערביים רבים יותר לבתי-המישפט השלום והמחוזי. כיום מכהנים בארץ חמישה שופטי-שלום ערביים ודרוויים, בעיקר כעכו, בנצרת ובחיפה. בבית-המישפט המחוזי מכהנים רק שני שופטים ערביים.

בבית-המישפט המחוזי בתל-אביב. שוב פסחו עליו. מזה שנים חי השופט האג'יחיא בתיקווה שהוא יהיה השופט הערבי הראשון שימונה לבית-המישפט העליון במדינת-ישראל. והיו לו סיבות טובות לתיקווה כזו. האג'יחיא, ערבי מוסלמי (49), מהפטי-צדק, מאחר שיש כיום רק עוד טוב. הוא מונה כשופט לפני 12 שנה, ומאז הוכיח את עצמו כשופט אדיב, העושה כמיטב יכולתו כדי לחרוץ שופט מחוזי ערבי אחד במדינה, השופט עבד-אל-רחמן וועבי מנצרת, שהוא שופט צעיר מחאג'יחיא, היה האג'יחיא המועמד הטבעי לבית-המישפט העליון.

נושא מינויו של שופט ערבי לבית-המישפט העליון עלה וירד מעל כותרות העיתונים מפעם לפעם בעשר השנים האחרונות. הנימוק לצורך כשופט ערבי היה ברור לכל. בין 12 השופטים העליונים צריך גם אחד שייצג את האוכלוסיה הערבית, המהווה 17% מאורחי המדינה. אולם נגר נימוק זה הועלו כמה וכמה נימוקים. הנימוק הראשון, אשר הצביעות זעקה ממנו, היה הנימוק שאין למנות לבית-המישפט העליון שופט, אלא על פי כישוריו המיקצועיים אישיים בלבד, ואין למנות אדם לתפקיד רם זה על סמך שיקולים זרים. אולם כאשר, מזה שנים רבות, נשמר בבית-המישפט

האג'יחיא ואשתו סוהיל בחגיגה מישפחתית דווקא בגין רצה

כאשר שוב פסחו עליו לאחרונה במינוי לבית-המישפט העליון, ומונה השופט אברהם חלימה מבית-המישפט המחוזי בתל-אביב, נראו אותות-האכזבה על פניו של האג'יחיא. אבל היו מי שדאגו לנחם אותו ולהבטיח לו כי בינתיים, עד המינוי לבית-המישפט העליון, הוא יקודם לתפקיד סגני-נשיא בבית-המישפט המחוזי. אומנם, אחרי שטילטולים של שנים בין תיקווה לאכזבה, היה מינוי כזה נחמה-פורתא. אבל האג'יחיא היה מוכן אולי להסתפק בכך כעתיד הקרוב. אך כאשר פורסמו שני המינויים האחרונים לתפקידיו סגני-נשיא, הם לא כללו אותו. יש לשער כי הערבי הגאה ראה בכך סטירת-לחי ופגיעה בגאותו הלאומית והאישית. תגובתו היתה מהירה. לפני שבועיים, מיד עם היוודע דבר המינויים, פנה לחשב משרד המישפטים וביקש להכין עבורו את התחשב בדמי-פרישה. המסקנה מכך היא, כי לשופט נמאסו ההכנסות ונמנוגו התיקוות. אילנה אלון

שופטים מחוזיים במינוי זמני. המקום עצמו נותר פנוי, ומחכה, לא ברור למי.

קפה מן הבית

השמועה אומרת כי מדי פעם, בפעם היו עורכי-דין שונים, המקורבים לשליטון, מבקרים בליש-בתו של השופט הערבי בתל-אביב ומגלים את אוזנו על מהלכים שונים בוועדת-המינויים. נרמזו לו לאיחית שאם יעשה לעצמו מהלכים ואם ישוחח על הנושא עם נשיא בית-המישפט העליון, או אנשים אחרים בצמרת, יהיה לו הדבר לעזר. אולם מי שמכיר את השופט האג'יחיא, הוא בן למישפחה נכבדה רחוק מדברים כאלה וסולד מהם. האג'יחיא, הוא בן למישפחה נכבדה וגדולה בכפרו. הוא למד מישפטים בירושלים ועבר במישר עורכי-דין ח'כ שלי לשעבר. וליד צאדק חאג'יחיא, הוא בן-דודו.

המחוזי מנצרת, נימר אלי-הוארי, לתפ-קיד שופט-עליון.

הוארי היה מישפטן ותיק ונודע. ומאז שנת 1968 כיהן כשופט. לפני כן עבד שנים רבות כעורך-דין, ובתקופת המנדט עסק גם כפיר-ליטיקאה, כאשר היה מפקד אירגון הנוער אל-נג'אדה, שהתנגד למופתי הירושלמי.

פנייתו זו של ראש-הממשלה אל שר-המישפטים, עוררה ביקורת חריפה מצד מישפטנים. הם ראו בכך התערבות בוטה של הרשות המבצעת בעניינים הנתונים כילעדיית לוועדת מינויים בלתי-תלויה. בינתיים פרש השופט נימר אל-הוארי לגימלאות בגלל גילו ונפטר, ובגין פרש בגלל סיבות אחרות. אולם שאלת מינויו של ערבי לבית-המישפט העליון נותרה מרחפת בחלל. מאז פרישתו של הוארי היה האג'יחיא למועמד הריאלי היחיד לתפקיד זה. יש לשער כי הוא שאף לכך וקיווה לכך לא רק מסיבות של יוקרה אישית, אלא